

”Mallisotaherra”

Hong Kongin englanninkielisen lehdistön näkemys Yan Xishanin roolista Kiinan valtapelissä
1926-1930

Oulun Yliopisto

Historiatieteet

Kandidaatintutkielma

18.5.2016

Joona Kukkonen

Sisällys

JOHDANTO	3
1. YAN XISHAN SOTAHERROJEN VÄLISSÄ	8
2. POHJOINEN SOTARETKI	14
3. KAPINA NANKINGIA VASTAAN	19
LOPPULAUSE	25
LÄHDELUETTELO	27
LIITTEET	29

JOHDANTO

Läpi Kiinan historian lukemattomien dynastioiden kaatuessa on syntynyt kaaoksen aika, jolloin useat eri sotaherrat ja ryhmittyvät kilpailevat siitä, kuka yhdistää valtakunnan uudelleen. Tämä kaaos on luonut Kiinan historiaan lukemattomia sankaritarinoita ja romantisoituja kuvauksia sotaherrojen pyrkimyksistä jälleen yhdistää ”tianxia”, kaikki taivaan alla. Sotaherrojen kausi Qing-dynastian tuhon jälkeen on modernein esimerkki siitä.

Tutkimuksessa tutkittavana ilmiönä on Hong Kongin englanninkielisen lehdistön uutisointi kiinalaisista sotaherroista, erityisesti keskittyen Shanxin provinssin sotaherraan Yan Xishaniin, 1920-luvun loppupuolella.

Keskeisimpiä tutkimuksessa toistuvia käsitteitä ovat sotaherra, sotaherrojen kausi, sekä pohjoiseksi sotaretkeksi nimetty sotaherrojen kauden päättävä sota. ARTHUR WALDRONIN mukaan artikkelissaan ”The Warlord: Twentieth-Century Chinese Understandings of Violence, Militarism, and Imperialism” kiinalainen käsite sotaherrasta syntyi vasta 1920-luvulla nimityksillä junfa, joka käännettynä tarkoittaa sotaherraa sekä sotilaskuvernööriä tarkoittavalla dujun. Näitä nimityksiä kuitenkin ruvettiin pian käyttämään laajasti henkilöistä, jotka armeijan avulla käyttivät laajaa itsenäistä valtaa tietyillä alueilla.¹ Pohjoinen sotaretki oli vuosina 1926 – 1928 käyty Kuomintangin aloittama Kiinan yhdistämispyrkimys. Sotaretki alkoi eteläisestä Kiinasta ja päättyi Pekingiin Kuomintangin lipun nostoon vanhassa pääkaupungissa Pekingissä, periaatteessa yhdistäen Kiinan yhden hallinnon alle.² Sotaherrojen kaudeksi kutsutaan aikaväliä 1916 – 1928, jolloin keskusvalta Kiinassa ei toiminut ja valtaa piti paikalliset sotilaskuvernöörit yksityisarmeijoiden avulla.³

Ajallinen rajausta työssä on aikaväli 1926 – 1930. Nämä vuodet olivat merkittäviä poliittisten muutosten aikaa Kiinassa ja tästä syystä tarjoaa kiinnostavan aikajakson tutkittavaksi. Myöskin ajallisen rajauksen tekeminen näille vuosille on käytännöllistä, sillä vuoden 1926 voidaan katsoa sotaherrojen kauden päättävän pohjoisen sotaretken alkamisvuodeksi. Vaikkakin pohjoinen sotaretki päättyi jo vuonna 1928, on tutkimuskysymyksen kannalta tärkeää ottaa mukaan vielä sekä

---

¹ Waldron 1991, 1073-1082.

² Spence 1990, 346-365.

³ Fairbank, Twitchett 1983, 284.

vuodet 1929 että 1930, jolloin käytiin Yan Xishanin uran kannalta merkittävät konfliktit keskusvaltaa vastaan. Alueellinen rajausta pääasiallisesti Shanxin alueella, mutta tämä rajausta on joustavampi Kiinan sen hetkisen tilanteen epävakauden vuoksi, jonka takia on tärkeää ottaa mukaan Shanxin lähialueet, kuten Peking sekä provinssit, joista tärkeimpinä Shangdong, Zhili, sekä Suiyuan (ks. liite I).

Päätutkimuskysymyksenä on tutkia, miten Hong Kongin englanninkielisessä lehdistössä uutisoitiin Yan Xishanin reagointia muuttuvaan Kiinan poliittiseen tilanteeseen ja millä tavalla lehdistö kuvasi hänen sekä muiden sotaherrojen toimia pohjoisen sotaretken aikana sekä sitä seuranneina vuosina. Kiinan tämän aikakauden erityisen epävarman ja liikkuvan tilanteen vuoksi toissijaisesti kuvaan myös uutisointia Shanxin lähialueiden ja provinssien tärkeimmistä henkilöistä sekä tapahtumista. Erityisesti esillä olevia henkilöitä tutkimuksessa tulee olemaan sotaherrat Feng Yuxiang, Chiang Kai-shek sekä Zhang Zuolin, ja näiden valta-alueet Shanxin ympäristössä.

Aihetta ei ole aiemmin tutkittu kovinkaan tarkasti. Kiinan koko historiaa käsittelevissä yleisteoksissa Sotaherrojen kausi ja Yan Xishanin kertomukset on esitetty usein vain lyhyesti alaotsikoiden alla. Aikaisempaa tutkimusta Yan Xishaniin on tehnyt vain yksi tutkija. DONALD GILLININ vuonna 1967 valmistunut *Warlord: Yen Hsi-shan in Shansi Province 1911 – 1949* on mittava ja yksityiskohtainen selonteko ei pelkästään itse Yan Xishanista vaan myös koko Shanxin provinssista tasavallan aikana. Gillin käyttää kirjassaan laajaa määrää erilaisia sekä englanninkielisiä, että kiinankielisiä lähteitä, muun muassa Yanin omia muistelmiaan, sekä teoksia. Hän myöskin käyttää sanomalehtiä laajasti, muttei tässä työssä käytettäviä Hong Kongilaisia sanomalehtiä. Muita tasavallan ja sotaherrojen kauden aikaan keskittyviä teoksia on JOHN K. FAIRBANKIN *Cambridge history of China volume 12* osat yksi ja kaksi sekä uudempana teoksena muun muassa DIANA LARYN *China's Republic*.

Päätutkimuslähteenä on Hong Kongin englanninkieliset sanomalehdet, jotka ovat hyviä lähteitä näkemään varsinkin sotatilanteiden kehittymisen ja näin ollen ne ovat sopivia lähteitä työtä varten. Sanomalehdet ovat The China Mail, The Hong Kong Daily Press, sekä The Hong Kong Telegraph. Lähteinä käyttämäni sanomalehdet ovat käytännössä brittiläistä lehdistöä ja tämä on otettava huomioon tutkiessa uutisia ottamalla muun muassa huomioon lehtien mahdolliset intressit ja motiivit. Zou artikkelissaan ”English newspapers in British colonial Hong Kong: the case of the South China Morning Post (1903–1941)” mainitsee Hong Kongin englanninkielisen lehdistön olevan suurimmaksi osaksi suunnattuja Hong Kongissa asuville briteille, niistä suurimman Hong Kong Daily Pressin ollessa erityisesti yläluokalle suunnattu lehti. Vain South China Morning Press, pyrki

tavoittamaan myös kiinalaista väestöä.⁴ Tutkimuksessani en kuitenkaan käytä kyseistä lehteä, sillä sen arkistot eivät ole ilman maksua saatavilla. Suurin kysymys sanomalehdistön käytöstä tutkimustyössä on sen objektiivisuus. Suvannon mukaan objektiivisuutta voi kuitenkin pyrkiä tutkimaan vertaamalla ajan uutisointia jo tutkittuun kokonaiskuvaan⁵. Lähdemateriaalista johtuen pääasiallisina metodeina pysyvät lähdekriittinen tutkimus ja etenee kronologisessa järjestyksessä. Muita metodeja joita sanomalehtien käyttäminen tutkimuslähteitä olisi mahdollistanut ovat muun muassa kvantitatiiviset menetelmät⁶.

Tutkimuksessa käyttämäni sanomalehdet eivät yleensä käyttäneet omia kirjeenvaihtajiaan alueella, vaan olivat muilta, kuten Reutersilta olevan tiedon varassa. Lehdillä ei yleensä ollut sympatioita taistelevien osapuolien kuvaamisessa, vaan läpi huokui tietynlainen välinpitämättömyys tapahtumien kulkua kohtaan. Kiinan tilanteeseen liittyvät uutiset oli yleensä sijoitettu lehden jälkipuoliskolle omaan osioonsa, uutisten muutamia tapauksia lukuun ottamatta harvemmin päästessä etusivuille.

Käytän tutkimuksessa nykyistä pinyin-järjestelmää, jolla korvaan erityisesti vanhemmissa teksteissä käytettävän Wade-Giles-järjestelmän erityisesti syistä, että pinyin on helpompaa lukijalle ja tutkimuksissa nykyään yleisemmin käytetty tapa. Tiedyt nimet, kuten Chiang Kai-shek ja Kuomintang, ovat kuitenkin tunnettavuuden kannalta järkevämpää pitää vanhassa kirjoitusasussaan.

Tutkimus jakautuu kolmeen lukuun: Ensimmäinen luku on Yan Xishan sotaherrojen välissä; toinen luku käsittelee pohjoista sotaretkeä; ja kolmannessa luvussa keskityn Yan Xishanin johtamaan kapinaliikkeeseen Chiang Kai-shekin Kuomintangia vastaan.

Ensimmäisen pääotsikon alla tulen aluksi tutkimaan Pohjois-Kiinan valtarakenteita yleisesti. Valotan merkittävimpiä sotaherroja ja niiden suhteita Yan Xishaniin, sekä muihin sotaherroihin. Ensimmäinen pääotsikko keskittyy myös viimeisiin konflikteihin pohjoisen Kiinan sotaherrojen välillä ennen kuin pohjoinen sotaretki etenee sinne asti. Toisen pääotsikon alla keskitytään pohjoiseen sotaretkeen vuosina 1927 sekä 1928, sekä siihen millä tavoin Yan Xishan ja Shanxi joutuivat osalliseksi koko Kiinan valtarakenteita mullistaneeseen konfliktiin. Kolmas pääotsikko tulee

---

⁴ Zou 2015, 27-30.

⁵ Suvanto 1977, 94-95.

⁶ Suvanto 1977, 99.

kuvaamaan pohjoisen sotaretken aiheuttamien patoutumien murtumisen sekä Yan Xishanin roolia kapinaliikkeen päähenkilönä.

Qing-dynastian kaataneen vallankumouksen jälkeen vuonna 1912 oli paljon toivoa uudesta Kiinasta, jonka ei tarvitsisi enää nöyryyä ulkovaltojen edessä. Pitkän linjan vallankumouksellinen ja tasavaltalaisen aatteen isä Kiinassa Sun Yat-sen⁷ nimitettiin ensimmäiseksi presidentiksi, mutta hän pian joutui luovuttamaan vallan Kiinan voimakkaimmalle kenraalille Yuan Shikaille, jonka tuki oli merkittävä tekijä vallankumouksen onnistumisessa. Yuan Shikai ei kuitenkaan jakanut tasavaltalaisia ajatuksia vaan vei valtaansa yhä itsevaltaisempaan suuntaan, huipentuen hänen päätökseen aloittaa uusi keisarillisen dynastian vuonna 1915. Hanke oli kuitenkin lyhytaikainen ja Yuan kuoli pian epäonnistumisensa jälkeen vuonna 1916.⁸

Yuan Shikain kuoleman jälkeen keskusvalta romahti merkittävien paikallisten sotilaskomentajien ryhtyessä taistelemaan keskenään vallasta. Jatkuvan sotimisen aiheuttamat tuhot ja rahalliset menot aiheuttivat suurta kärsimystä kiinalaiselle talonpoikaisväestölle, joilta nostettiin mittaamattomia määriä erilaisia veroja⁹. Sotaherrat jakautuivat kahteen ryhmään: paikallaan pysyviin tietyssä provinssissa valtaansa pitäviin sekä liikkuviin sotaherroihin, jotka muuttivat tukikohtiaan tilanteen niin vaatiessa.¹⁰ Yan Xishan kuului edellä oleviin, hän pysyi lähes koko uransa kotiprovinssissaan Shanxissa.

Shanxi on vuoristoinen provinssi Pohjois-Kiinassa noin pari sataa kilometriä Pekingistä lounaaseen. Monet luonnolliset esteet, kuten Keltainenjoki, tekevät Shanxista maantieteellisesti eristäytyneen viereisistä provinseista. Shanxi oli vuonna 1920 pieni Kiinan mittakaavassa vain 11 miljoonan asukasluvullaan. Provinssin tärkeimpiä kaupunkeja oli sen pääkaupunki Taiyuan, joka sijaitsi Shanxin keskellä sekä Pohjois-Shanxissa sijaitseva Datong.¹¹

Shanxin provinssi ajautui keskusvallan romahduksessa paikalliselle sotilaskomentajalle Yan Xishanille. Yan syntyi vuonna 1883 pankkiirien perheeseen, mutta ajautui nuorena sotilasuralle

---

⁷ Sun Yat-sen (1866-1925) "Kiinan kansakunnan isä" oli merkittävin henkilö Kiinan vallankumouksen järjestämisessä. Hänen poliittinen filosofia kolmesta kansan periaatteesta tuli perustamansa puolueen Kuomintangin pääperiaate. Kuomintang tulisi yhdistämään Kiinan Sunin kuoleman jälkeen sekä olemaan merkittävin valta Kiinassa sisällissodan päättymiseen asti vuonna 1949. Lary 2007.

⁸ Spence 1990, 277-287.

⁹ Lary 2007, 71.

¹⁰ Phillips 1996, 41.

¹¹ Gillin 1967, 3-4.

isänsä pankin mentyä nurin. Yan, kuten monet muutkin tulevat sotilaskomentajat, lähetettiin kouluttautumaan Japaniin, jossa hän vaikutti Japanin nykyaikaisuudesta. Japanissa ollessaan Yan myös kohtasi ensi kertaa vallankumouksellisia ja liittyi Sun Yat-senin perustamaan vallankumoukselliseen Tongmenhui-järjestöön. Vuonna 1911 vallankumouksen alkaessa Yan Xishan johti muiden nuorten sotilaskomentajien kanssa kapinaa Shanxissa ja sai tästä kiitoksena Shanxin sotilaskuvernöörin viran, todennäköisesti myös siitäkin syystä, ettei kukaan muu sitä halunnut pelätessään Qing-dynastian mahdollista voittoa.¹²

Shanxia Yan Xishan hallitsi suhteellisen rauhanomaisesti muutamien alkuaikojen sotien näytettyä hänelle, ettei laajentuminen ollut realistinen tavoite ilman modernisaatiota. Yan rupesi nykyaikaistamaan provinssia erittäin suurella innolla, jonka ansiosta hän ansaitsikin ulkomailla maineen mallikuvernöörinä. Hänen maineensa mallikuvernöörinä perustui myös hänen uskomattomaan kykyynsä tasapainotella taistelevien osapuolten välillä taaten rauhan Shanxin provinssissa. Monesti hän teki palveluksia voittavalle osapuolelle samalla kuitenkin tukien myös häviävää osapuolta siltä varalta, että seuraavassa sodassa he olisivatkin voitokkaita. Shanxi oli heikompi kuin ympäröivät sotaherrojen alueet, mutta Yan Xishanin taitavan politikoinnin avulla hän pysyi monesti ratkaisevana tekijänä voimatasapainon säilyttämisessä.¹³

Yan Xishan hallitsi Shanxia lähes katkeamattomasti aina vuoteen 1949 asti, kunnes kommunistit onnistuivat pitkällisten taisteluiden jälkeen valtaamaan Taiyuanin. Taiyuanista paettuaan, Yan pyrki ottamaan koko uraansa kuvaavan sovittelevan roolin Kuomintangin riitaisessa hallinnossa. Hänet palkittiin tästä hyvästä hetkellisesti pääministerin viralla, mutta sovitteleva rooli ei enää toiminut vaan käytännössä sovittelunsa vuoksi Yan joutui hyljeksityksi kaikkien osapuolten toimesta. Yan seurasi muuta Kuomintangin johtoa Taiwaniin, jossa hän kuoli lopulta vuonna 1960.¹⁴

---

¹² Gillin 1967, 9-17.

¹³ Gillin 1967, 21-24.

¹⁴ Gillin 1967, 287-292

1. YAN XISHAN SOTAHERROJEN VÄLISSÄ

Vuoteen 1926 tultaessa Kiina oli ollut kaaoksessa ja sisäisen kamppailun vaiheessa jo useita vuosia. Mantšu-dynastian kaatumisesta oli 15 vuotta, sekä viimeinen jollain tavalla koko Kiinaa hallinnut sotapäällikkö Yuan Shikai oli myös maannut jo kuolleena kymmenen vuotta¹⁵. Sotaherrojen kausi oli kuitenkin päättymässä, eikä Yan Xishan voinut enää pitäytyä hyväksi todetussa tavassa pysyä suurempien sotaherrojen sotien tieltä.

Shanxin provinssin lähiympäristössä oli Shanxin sotaherran Yan Xishanin lisäksi kolme muuta tärkeää sotaherraa: Feng Yuxiang, Zhang Zuolin, ja Wu Peifu. Näiden lisäksi etelästä oli nousemassa valtaansa kasvattava Kuomintang Chiang Kai-shekin johtamana. Feng Yuxiang (1882-1948) oli köyhistä lähtökohdista noussut yhdeksi merkittävimmistä sotaherroista. Hän omaksui myös kristinuskon ja tästä syystä tunnettiin laajasti lehdistössä ”kristittynä kenraalina”.¹⁶ Hän hallitsi alueita Shanxista luoteeseen. Zhang Zuolin (1875-1928) oli Mantšurian alueen sotaherra, ja kiitos japanilaisen avun, myös vahvin yksittäinen henkilö Pohjois-Kiinassa. Wu Peifu (1874-1939) oli entinen Yuan Shikain luottokenraali ja hallitsi rikasta aluetta Kiinan keskellä, ollen lähtökohdiltaan parhaassa asemassa Kiinan yhdistämiseen.¹⁷

Yan Xishanin ja Feng Yuxiangin suhteet eivät koskaan olleet lämpimät, Guominjunin pyrkiessä useita kertoja valtaamaan Yanin valta-asetat Shanxissa.¹⁸ Yan Xishan pyrki kuitenkin aina pitäytymään oman provinssinsa sisällä, eikä yleensä siirtänyt joukkojaan pois kotirintamalta. Yanin pyrkimykset pysyä pois suurempien pelaajien taisteluista kuitenkin epäonnistuivat alkuvuodesta, kun Fengiä vastaan taistelevat Wu sekä Zhang vaativat häntä aloittamaan sotatoimet perääntymässä olevaa Fengiä vastaan¹⁹. Viimein maaliskuussa mallikuvernööri katsoo tilanteen olevan sen verran varma, että hän hylkää neutraaliuuden ja ilmoittaa aloittaneensa sotatoimet Guominjunia vastaan. Tässä yllätysiskussa Yan julistaa lehdistölle voittojaan ja ilmoittaa ottaneensa kiinni tuhansia vihollisen

---

¹⁵ Fairbank 1983, 256.

¹⁶ Lary 2007, 60.

¹⁷ Zarrow 2005, 87.

¹⁸ Feng Yuxiangin armeija tunnettiin nimellä Guominjun, joka käännettynä tarkoittaa kansan armeijaa.

¹⁹ Gillin 1967, 103.

sotilaita ja komentajia²⁰.

Yan Xishan oli kuitenkin selvästi yliarvioinut omat joukkonsa sekä aliarvioinut vastapuolen voiman ja joutuikin toukokuussa puolustamaan jälleen omia alueitaan. Guominjun aloitti suurhyökkäyksen 18. toukokuuta pohjoiseen Shanxiin yhteensä kuudesta eri suunnasta yhteensä noin 80 000 miehen voimin. Molempien armeijoiden kerrottiin kokeneen suuria menetyksiä taistelujen edetessä ilman selvää ratkaisua.²¹ Yanin oma armeija oli tähän aikaan yhteensä noin sadantuhannen miehen suuruinen, mutta se ei ollut ammattiarmeija, vaan koostui edullisemmista asevelvollisista ja miliisistä. Poiketen muista sotaherroista, Yan käytti armeijassaan vain paikallista väestöä, joka osaltaan teki armeijasta motivoituneemman puolustamaan Shanxia.²² Vaikkakin Yanin armeija aiheutti suuria tappioita Guominjunille, vaati hän kuitenkin liittolaisiaan lähettämään apujoukkoja. Liittolaiskenraalit lupasivatkin lähettää apujoukkoja hyökkäämään Guominjunin selustaan Pekingin lähellä Nankoussa.²³

Gillinin mukaan Yan Xishanin armeija ei ollut missään vaiheessa saman tasoinen muiden sotaherrojen armeijoiden kanssa varsinkaan hyökkäävänä osapuolena muun muassa edellä mainitun asevelvollisuusarmeijan vuoksi. Joukkojen mieliala ja halu riskeerata henkensä oli olematon. Yksinkertaiset taistelut maantierosvojakin vastaan saattoi päättyä tappioon. Tämä saikin Yanin kerran toteamaan sotilaiden olevan moraalittomia, jos he eivät tähtää viholliseen. Yan Xishanilla oli kuitenkin yksi etu ja se oli Taiyanissa sijaitseva arsenaali, joka oli todennäköisesti Kiinan modernein asevalmistamo. Arsenaali perustettiin Yanin aloitteesta 1920-luvun alkupuolella. Yanin armeija oli Kiinan parhaiten varustettu armeija ja tämä on todennäköisesti yksi niistä syistä miksi Yan kykeni pitämään pienen provinssinsa itsenäisenä muun Kiinan myllerrysten aikaan.²⁴

Guominjunin hyökkäys Shanxiin kesti noin kahden kuukauden ajan. Guominjun uutisoitiin etenevän pisimmillään kesäkuussa Datongin kaupunkiin Pohjois-Shanxissa ja lähestyivät uhkaavaa tahtia Shanxin pääkaupunkia Taiyuania, jonka menetys olisi ollut ratkaiseva tappio Yan Xishanille. Lehtien kuva tästä ajasta oli kuitenkin sekava voittojen ja tappioiden uutisoinnin ollessa hyvin ristiriitaisia. Taiyuan oli tärkeä rautatieristeys, jonka menetys olisi tarkoittanut elintärkeiden täydennysten

---

²⁰ The China Mail 8.4.1926.

²¹ The Hong Kong Telegraph 24.5.1926.

²² Gillin 1967, 24-25.

²³ Hong Kong Daily Press 24.5.1926.

²⁴ Gillin 1967, 24-29.

saapumisen estymistä pohjoisesta Wu Peifulle, joka oli taistelemassa etelämmässä lähestyvää Kuomintangin armeijaa vastaan.²⁵ Heinäkuun alussa Yan kuitenkin onnistui torjumaan Guominjunin hyökkäykset alueellaan Wu Peifun Zhilin klikin²⁶ joukkojen avulla.²⁷ Hyökkäyksensä epäonnistuttua Feng Yuxiang joutui lähtemään maanpakoon Neuvostoliittoon. Lyhyen sodan seurauksena Shanxiin oli kuitenkin jäänyt kymmeniä tuhansia Guominjunin sotilaita vangiksi. Gillinin näkemyksen mukaan Yan salli heidän jäädä paikoilleen osaltaan siitä syystä, ettei hänellä ollut voimavaroja pakottaa heitä poistumaan ja toisaalta siksi, että joukot toimisivat karkotteina pitämään vahvemmat sotaherrat poissa Shanxista.²⁸ Vaikka Zhang Zuolin ja Yan Xishan olivat suhteellisen hyvissä väleissä, ei Yan uskolliseen tyyliinsä kuitenkaan koskaan täysin luottanut toisiin sotaherroihin ja tästä syystä oli hänelle eduksi pitää Zhangille vihamielisiä joukkoja alueellaan oman suvereeniuutensa turvaamiseksi.

Vuoden 1926 lopulla alkoi olla selvää, että sotaherrojen kausi oli tulossa päätökseen pohjoisten sotaherrojen kohdatessa etelän Kuomintang. Pohjoinen Kiina oli hetkellisesti rauhoittunut Zhang Zuolinin Fengtianin klikin alle ja valmistautumassa hyökkäämään etelään Kuomintangia vastaan, joka oli myllerryksen alla Chiang Kai-Shekin²⁹ Nankingissä majailevan oikeistosiiven ja Hankoun vasemmistolaisen Kuomintangin taistellessa vallasta³⁰. Yan Xishanillekin oli käymässä selväksi, ettei tiukka neutraaliuus tule enää toimimaan seuraavana vuotena. Loppuvuodesta uutisoitiin Shanxin armeijalla olevan kahakoita alueelle jääneen Guominjunin armeijan jäänteiden kanssa, mikä vaikeutti entisestään heikoilla olevien provinssin asukkaiden elämää.³¹ Lähestyvän myrskyn tunsivat myös länsimaat, jotka alkoivat Hong Kong Daily Pressin tietojen mukaan kutsua lähetyssaarnaajiaan ja muita kansalaisiaan takaisin ympäri maata mukaan lukien suhteellisen rauhallisesta Shanxista, jonka pelättiin olevan luovuttavansa neutraaliuuden suhteen ja liittyvän tulevaan sotaan.³² Yan, jolla oli miltei pakkomielteinen halu länsimaistaa ja modernisoida oman pikku valtakuntansa, oli suuria

²⁵ The Hong Kong Telegraph 23.6.1926.

²⁶ Zhilin klikki oli yksi merkittävistä sotaherrojen liittoumista, joita kutsuttiin klikeiksi. Nimitykset tulivat yleensä alueelta missä klikillä oli vahvin tukiasema, tässä tapauksessa Zhilin provinssista. Muita merkittäviä klikejä olivat Zhang Zuolinin johtama Fengtianin klikki, sekä Anhuin klikki. Fairbank 1938.

²⁷ Hong Kong Daily Press 2.7.1926.

²⁸ Gillin 1967, 103-104.

²⁹ Chiang Kai-Shek (1887-1975) oli Kuomintangin armeijan ylipäällikkö, sekä Sun Yat-senin kuoleman jälkeen puolueen ja täten myös Kiinan valtion johtaja. Hallitsi Kiinaa yhdessä eri ryhmittymien kanssa vuodesta 1928 aina Taiwaniin perääntymiseen saakka 1949, jossa johti saarta elämänsä loppuun. Taylor 2009.

³⁰ Kuomintangin alkuaikoina puolue oli joutunut olemaan pitkälti Neuvostoliittolaisen tuen varassa ja täten ottanut vastaan venäläisiä neuvonantajia, sekä kiinalaisia kommunisteja puolueeseen. Sun Yat-senin kuoleman jälkeen tämä vaikea liitto oli käytännössä jakautunut oikeisto Kuomintangiin, sekä vasemmisto Kuomintangiin. Fairbank 1983.

³¹ Hong Kong Daily Press 7.12.1926.

³² Hong Kong Daily Press 10.5.1927.

vaikeuksia hyväksyä tämä.

Lojaaliuus ei koskaan ollut sopiva kuvaus kenestäkään ajan sotaherrasta puolien vaihtuessa jatkuvaan tahtiin ja jokaisen puukottaessa entisiä liittolaisiaan selkään sen tilanteen niin vaatiessa turvatakseen oma asemansa ja mahdollisesti saavansa jotain etuja jälleen lyhyellä aikavälillä. Yksikään muu sotaherra ei taitanut tätä peliä yhtä hyvin kuin Yan Xishan. Läpi 1920-luvun Yan osasi erehtymättömästi hypätä voittavaan kelkkaan, mutta kuitenkin aina pitäen suhteet toiseen osapuoleen kunnossa mahdollista tilanteen muuttumista silmällä pitäen³³. Tällä strategialla hänen onnistui pitämään Shanxin provinssi koskemattomana suurempien ja voimakkaampien sotaherrojen noustessa ja tuhoutuessa ympärillään. Tämä taktiikka jatkui myös sotaherrojen kauden päättävässä pohjoisen Zhang Zuolinin ja Etelän Chiang Kai-shekin kohtaamisessa.

Yan Xishan oli ollut pitkään skeptinen Chiangia ja Kuomintangia kohtaan peläten tasavaltalaisen aatteen heikentävän hänen omaa valtaansa suvereenina Shanxin herrana. Yan kuitenkin tunsu muuttuvat tuulet kansan keskuudessa, tietäen ettei liikettä voisi pysäyttää. Viimein hän päätti siirtyä virallisesti Kuomintangin puolelle vaihtaen Kiinan tasavallan liput Kuomintangin lippuihin.³⁴ Käytännössä tämä puolen vaihto ei aiheuttanut mitään sen konkreettisempia muutoksia, vaan oli käytännössä kosmeettinen teko. Yan osasi ajoittaa tekonsa täydelliseen kohtaan vuoden 1927 toukokuun lopussa, jolloin hänen entisen liittolaisensa ja tukijansa Zhang Zuolinin Fengtian joukot kokivat murskaavia tappioita Kuomintang-joukkoja vastaan, joutuen vetäytymään kokonaan Keltaisen joen pohjoispuolelle. Yanin lähes koskemattoman armeijan liittyminen mukaan sai Zhangin joukot lähes romahduksen partaalle.³⁵

Kesän 1927 tilanne Pohjois-Kiinassa oli erittäin sekava, jopa siinä määrin, että Hong Kong Daily Pressille raportoinut toimittajakin valitti, ettei sitä ymmärrä edes paikalliset viranomaiset.³⁶ Sota oli todellakin erittäin sekava puolien vaihtuessa hetkessä. Yan Xishan onnekseen osasi tämän kaltaisen sodankäynnin erittäin hyvin. Kesäkuun alussa vaikutti siltä, että Zhang Zuolinin päivät olivat luetut ja muut sotaherrat, kuten lyhyestä maanpaosta palannut Feng Yuxiang, pyrkivät kilpaa etenemään Pekingiin. Yan Xishan kuitenkin oli ensimmäisenä liikkeessä ja lähti etenemään Pekingiä kohden

---

³³ Gillin 1967, 24.

³⁴ Gillin 1967, 106.

³⁵ Hong Kong Daily Press 2.6.1927.

³⁶ Hong Kong Daily Press 17.6.1927.

käytännössä katkaisten muiden reitin kohti pohjoista.³⁷ Hong Kong Daily Pressin tietojen mukaan Yan Xishan oli koonnut 120.000 miehen armeijan tätä sotaretkeään varten, joka aiheutti vakavan uhan Zhangin selustaan. Yan kuitenkin itse halusi julkisuudessa esiintyä sovittelijana etelän Chiangin ja pohjoisen Zhangin välillä kehottaen Zhang Zuolinia liittymään Kuomintangin lipun alle ja hyväksyä kansan kolme periaatetta³⁸ tasavallan periaatteina.³⁹

Yksi merkittävä syy Yanin epäröinnille Kuomintangin puolelle liittymisessä oli hänen pelkonsa kommunistien vahvasta asemasta puolueessa. Chiang Kai-Shek oli kuitenkin aloittanut kommunistien puhdistuksen puolueesta ja tämän innoittamana Yan oli ryhtynyt ahkeraan kommunistien metsästyksen hallitsemisessa kaupungeissa.⁴⁰ Uudessa roolissaan kansallisen vallankumousarmeijan⁴¹ komentajana Yan otti käyttöön sotilain Shanxin provinssissa ja sai tällä itselleen työkalut vasemmistolaisten jahtaukseen. Tämä myös käytännössä tuhosi hänen suhteensa Kuomintangin vasemmistolaissiipeen, jonka edustaja Taiyuanissa joutui jatkuvien hyökkäysten kohteeksi.⁴²

Kesäkuun aikana Yan Xishanin sekä Zhang Zuolinin suhteet huononivat siihen pisteeseen, että kaiken yhteydenpidon raportoitiin katkenneen Shanxin ja Pekingin välillä.⁴³ Yan pitäytyi hyökkäämästä suoraan Zhangin joukkojen kimppuun, vaan sen sijaan tyytyi ottamaan haltuunsa merkittävän rautatieristeyksen viereisessä Hebein maakunnassa.⁴⁴ Pohjimmiltaan kaiken tarkoituksena Yan Xishanilla oli estää Shanxin eteläpuolella tukikohtaa pitävältä veriviholliseltaan Feng Yuxiangilta mahdollisuudet laajentaa valta-asemaansa pohjoisen suunnassa.⁴⁵ Yan Xishanin intresseissä ei myöskään ollut välien tuhoaminen Zhangiin, jolla oli vielä huomattavasti voimavaroja jäljellä, mistä syystä hän ei vielä tässä vaiheessa täysin hypännyt sotaan mukaan.

Heinäkuussa 1927 Yan Xishan viimein onnistuu yrityksissään lähentyä rauhanneuvottelijana

---

³⁷ The China Mail 4.6.1927.

³⁸ Kansan kolme periaatetta oli Kuomintangin perustajan ja Kiinan tasavallan ensimmäisen presidentin Sun Yat-senin luoma poliittinen filosofia. Kolme periaatetta olivat nimeltään kansan yhteys, kansan valta, sekä kansan hyvinvointi. Lary 2007.

³⁹ Hong Kong Daily Press 7.6.1927.

⁴⁰ Taylor 2009, 70-71.

⁴¹ Kuomintangin armeijaa kutsuttiin nimellä kansallinen vallankumousarmeija Taylor 2009.

⁴² Hong Kong Daily Press 9.6.1927.

⁴³ The Hong Kong Telegraph 15.6.1927.

⁴⁴ Gillin 1967, 107.

⁴⁵ Hong Kong Daily Press 17.6.1927.

Zhang Zuolinia. Zhang myöntyi julkisesti hyväksymään kansan kolme periaatetta, mikä myös käytännössä tarkoitti keskustelunavausta Kuomintangin kanssa.⁴⁶ Tämän Zhang todennäköisesti teki vain siitä syystä, että hänen joukkonsa vaikuttivat olevan häviämässä Kuomintangille. Yan kuitenkin joutui itse syytösten kohteeksi, osin syystäkin, koska hän ei ollut osallistunut taisteluihin Kuomintangin puolella, vaikka nimellisesti olikin heille uskollisuutta vannonut, vaan päinvastoin salli Zhangin joukkojen uudelleen ryhmittyä rauhassa torjumaan hyökkäyksiä⁴⁷. Tosiasiassa Yan ei koskaan suunnitellutkaan vakavasti hyökkäävänsä Pekingiä kohden, vaan tarkoituksenaan oli turvata oma valtansa samalla tavalla kuin hän oli suojannut sitä koko valtakautensa ajan.

Yan Xishanin neuvottelut ja uudelleen lähentyminen Zhang Zuolinin kanssa luonnollisesti aiheutti kitkaa Yanin ja Fengin kanssa. Yanin pyrkimykset tasapainoilla Kuomintangin ja Zhangin kanssa alkoivat kantaa hedelmää pitkien neuvottelujen jälkeen, jonka päätöksenä Yan lupasi hallita tärkeää risteyspaikkaa. Yania lähellä olevan The Hong Kong Telegraphin haastatteleman miehen mukaan tarkoitus on estää Fengin huonosti varustellun armeijan eteneminen pohjoista Zhangin asemia kohti. Kuomintangin Hankoussa valtaa pitävän vasemmistosiiven ja Chiangin oikeistosiiven konfliktin yltyessä, Feng Yuxiang löysi itsensä etenevässä määrin yksinäisessä asemassa, juuri siinä missä Yan hänen toivoi olevan.⁴⁸

---

⁴⁶ The China Mail 5.7.1927.

⁴⁷ Hong Kong Daily Press 9.7.1927.

⁴⁸ The Hong Kong Telegraph, 27.7.1927.

2. POHJOINEN SOTARETKI

Etelästä kantautui Yan Xishanille varmasti epämieluisia uutisia elokuussa 1927 Chiang Kai-shekin näennäisesti luovuttaessa vasemmistosiivelle ja ilmoittaessaan julkisesti eroavansa kansallisen vapautusarmeijan komentajan tehtävistä.⁴⁹ Tämä tehtävästä eroaminen ei tosin johtunut aidosta halusta poistua vallankahvasta vaan tarkoituksena oli osoittaa muulle Kuomintangin johdolle, että he eivät selviäisi ilman häntä⁵⁰. Tämä tarkoitti Chiangin pohjoisen sotaretken kuivumista kasaan ja Yania hyödyttävän Zhangin ja Kuomintangin välisen taistelun kääntymistä Zhangin eduksi. Ei kulunut kauankaan, kun Zhang pyrki saamaan Shanxia tiukemmin alaisuuteensa. Hong Kong Daily Pressin tietojen mukaan elokuun 25. päivä Zhang lähetti Yanille vaatimuksen julistaa uskollisuuttaan hänelle ja poistaa kaikki Kuomintangin merkit Shanxista, jonka lisäksi Yanin joukkojen tulee vetäytyä kaikilta miehittämiltään alueilta Shanxin ulkopuolella. Tähän hänelle annettiin aikaa kolme päivää.⁵¹ Ymmärtäen asemansa heikkouden Yan vetäytyi hallitsemiltaan alueilta ja näin pyrkien välttämään konflikteja Zhangin joukkojen kanssa⁵². Asia kuitenkin myös osaltaan kääntyi Yanin eduksi Zhangin joukkojen nyt kääntynyt Fengin armeijaa vastaan, ja täten Yan onnistui ohjaamaan muiden armeijat vihollistaan vastaan, itse tyytyen vain estämään Fengin mahdolliset perääntymisreitit.⁵³

Shanxia kohtaavat uhkat ja Yan Xishanin puolenvaihdot eivät kuitenkaan olleet vielä missään nimessä ohi tältä vuodelta. Zhang Zuolinin tärkeimpiin kenraaleihin kuuluva Shangdongin provinssissa valtaansa pitävä Zhang Zongchang⁵⁴ vaati kovempia toimia Yan Xishania vastaan, jotta hänen ailahteleva lojaaliuutensa ei olisi ongelma⁵⁵. Tämä sai Yanin jälleen siirtymään Kuomintangin puolelle, sekä katkaisemaan välinsä Zhangiin⁵⁶. Yan pyrki kasvattamaan entisestään jo kookasta, mutta tehotonta armeijaansa ja valmistautumaan konfliktiin Fengtianin klikin kanssa. Syyskuun lopussa jännitteet viimein purkautuivat Yanin edustajan tullessa pidätetyksi Pekingissä sekä Yanin ja

---

⁴⁹ Taylor 2009, 72.

⁵⁰ Zarrow 2005, 242.

⁵¹ Hong Kong Daily Press, 25.8.1927.

⁵² Hong Kong Daily Press 26.8.1927.

⁵³ Hong Kong Daily Press, 27.8.1927.

⁵⁴ Zhang Zongchang (1881-1932) oli kiinalaisen sotaherran pahin stereotyyppi. Kouluttamaton ja väkivaltainen mies jonka suurin saavutus oli hänen mittava kansainvälisesti värikäs haaremi. Lary 2007.

⁵⁵ The Hong Kong Telegraph, 29.8.1927.

⁵⁶ Hong Kong Daily Press, 3.9.1927.

Zhangin joukkojen ottaessa yhteen useilla alueilla Shanxin provinssin lähiympäristössä. Erityisesti eräät Yanin joukkoja komentavat Kuomintangia kannattavat kenraalit halusivat saada taisteluita aikaan.⁵⁷ Yan itse todennäköisesti halusi pyrkiä pysymään erossa aktiivisista sotatoimista.

Olipa tarkoitusperät mitkä tahansa, oli kuitenkin selvää, että Yan Xishan oli viimein aktiivisena osapuolena sodassa Zhang Zuolinia vastaan. Yan antoi julkilausuman lehdistölle Zhangin olevan este vallankumoukselle ja kansan kolmen periaatteen käytäntöön panemiselle, joka vaati häntä hyökkäämään tukeakseen Nankingin hallitusta Kuomintangiin uskollisena jäsenenä. Feng Yuxiang myös ilmoitti tekevänsä yhteistyötä Kuomintangiin kanssa, mutta ei Nankingin oikeistosiiven, vaan tällä hetkellä tukikohtaansa Wuhanissa pitävän vasemmistosiiven kanssa.⁵⁸ Shanxin joukkojen ensimmäiset hyökkäykset olivat onnistuneita ja Zhangin joukot joutuivat perääntymään syvemmälle Shanxin itäpuolella sijaitsevaan Zhilin provinssiin⁵⁹. Entisistä vihamiehistä Yanista ja Fengistä tuli näin liittolaisia taistelussa Fengtianin klikkiä vastaan, mutta liittolaisuussuhde oli luonnollisesti hyvin hataralla pohjalla.

Shanxin joukkojen eteneminen pysähtyi kuitenkin pian Zhangin saatua lisävoimia ottamaan hyökkäykset vastaan. Feng Yuxiang, joka oli nyt nimellisessä liitossa Yanin kanssa, ja oli Hong Kong Daily Pressin mukaan luvannut tukea hänen hyökkäystä, mutta tosiasiallisesti hän ei ollut liikuttanut joukkojaan mihinkään aiheuttaen suuria tappioita Yanin armeijalle.⁶⁰ Tämän seurauksena Shanxin joukot joutuivat perääntymään tappiosta tappioon Zhangin väittäessä joukkojensa saaneen suuria määriä vankeja: jopa 10 000 yhdessä taistelussa.⁶¹ Sotatilanne Yanin ja Zhangin välillä oli hyvin selvää lehdistön uutisoidessa päivittäin ristiriitaisia tietoja taisteluista, mutta yleiskuva oli selvästi Fengtianin joukkojen puolella. Yan Xishan oli epäilemättä vakavimman uhkansa edessä sen hetkisen hallitsijan uransa aikana, sillä Zhangin joukot loivat vakavan uhan sekä idästä että pohjoisesta. The China Mailissa myös spekulointiin Feng Yuxiangin oikeita tarkoitusperiä pettämisen takana ja epäiltiin hänen käyttävän Yanin heikkoa asemaa hyödykseen ja hyökätä Shanxiin takaapäin Shaanxin provinssin suunnasta, missä oli Fengin valta-asema.⁶² Marraskuussa Zhangin joukkojen uutisoitiin edenneen Shanxin provinssiin, joka oli sitä ennen pysynyt koskemattomana, vallaten pohjois-

⁵⁷ Hong Kong Daily Press, 1.10.1927.

⁵⁸ Hong Kong Daily Press, 3.10.1927.

⁵⁹ Hong Kong Daily Press 4.10.1927.

⁶⁰ The Hong Kong Telegraph, 10.10.1927.

⁶¹ The China Mail, 12.10.1927.

⁶² The China Mail, 20.10.1927.

Shanxissa sijaitsevan Datongin kaupungin.⁶³ Läpi marraskuun Shanxissa ja sen lähialueilla käytiin kovia kamppailuja. Marraskuun lopulla Shanxin joukot kuitenkin kokivat ratkaisevan tappion ja joutuvat perääntymään kohti pääkaupunki Taiyuania⁶⁴. Zhangin joukkojen voimat ja hyökkäysteho kuitenkin loppui viimein joulukuussa Yanin sekä Fengin joukkojen saadessa voittoja Zhangin armeijoita vastaan. Chiang Kai-shekin paluu valtaan Nankingissä loi myös Kuomintangista jälleen uhan Zhangia vastaan.⁶⁵ Yan Xishan oli selvinnyt uransa siihen mennessä suurimmasta uhasta, mutta hänen armeijansa tappiot ja perääntymiset osoittivat jälleen kerran sen, kuinka Yanin armeija ei ollut taisteluelpoinen suuresta koostaan ja hyvästä varustelusta huolimatta muita armeijoita vastaan.

Chiang Kai-shekin ottaessa virallisesti vanhan asemansa vastaan vuoden 1928 alussa, sekä Feng Yuxiangin joukkojen hyökätessä Zhangin joukkojen kimppuun, taistelut eivät silti päättyneet Yanin ja Zhangin välillä, vaan jatkuivat yhtä rajuina kuin ennenkin⁶⁶. Molemmat osapuolet kuitenkin pyrkivät rauhaan. Yanin päätavoitteena oli yhä edelleen suojata Shanxin koskemattomuus ja pyrkiä pitämään omat joukkonsa pois taistelujen etulinjoista, joihin ne nyt olivat joutuneet. Tammikuun lopulla molemmat osapuolet tunnustelivat rauhaa. The China Mail raportoi Yan Xishanilla olevan kolme ehtoa rauhan edellytyksinä, jotka koskivat Zhangin joukkojen siirtämistä pois Shanxista sekä Shanxin koskemattomuuden takaamista. Zhangin vastavaatimuksina oli muun muassa sotaan johtaneiden kenraalien esilletuonti, yhteisrintama Feng Yuxiangia vastaan sekä Kuomintangin lippujen poisto kaikkialta Shanxista. Yan oli avoin kaikille muille vaatimuksille paitsi lippujen poistolle.⁶⁷ Vähäpätöiseltä vaikuttavan lippujen poistosta kieltäytyminen oli kuitenkin ymmärrettävää Yanin näkökulmasta katsottuna, sillä teko olisi osoittanut Yanin hylkäävän Kuomintangin puolen, ja aina molemmilla puolilla pyrkivän Yan Xishanin strategiaan se ei olisi sopinut. Neuvottelut olivat myöskin mahdollisesti vain ajan pelaamista, sillä taistelut jatkuivat ja yhä epätoivoisemmaksi muuttuva Zhang Zuolin tarjosi Yanille kahta Shanxin pohjoispuolella sijaitsevaa provinssia, Chaharia ja Suiyuania, vastineeksi aselevosta⁶⁸.

Helmikuussa alkoi olla selvää, että Yan alkoi sijoittua yhä enemmän Chiang Kai-shekin sekä entisen

---

⁶³ The China Mail, 4.11.1927.

⁶⁴ The Hong Kong Telegraph, 29.11.1927.

⁶⁵ Hong Kong Daily Press, 21.12.1927.

⁶⁶ Hong Kong Daily Press, 5.1.1928.

⁶⁷ The China Mail, 21.1.1928.

⁶⁸ The Hong Kong Telegraph, 10.2.1928.

kilpakumppaninsa Feng Yuxiangin puolelle Zhangin jatkuvien aselepo-pyyntöjen kaikuessa kuuroille korville. The China Mailin lainaaman toisen sanomalehden saamien tietojen mukaan Zhangin kenraalit päättivät laittaa vahvimmat joukkonsa hyökkäämään Shanxia vastaan. The China Mail myös uutisoi Kuomintangissa olevan jälleen sisäisiä kamppailuja.⁶⁹ Zhang Zuolin todennäköisesti uskoi Yanin olevan kolmesta vihollisestaan heikoin ja päätti rauhanneuvotteluiden ollessa tuloksettomia pyrkiä saamaan hänet ensimmäisenä pois sodasta suurhyökkäyksellä. Yanin armeija ei kuitenkaan enää ollut niin huonossa kunnossa kuin muutamia kuukausia aiemmin, ja Yan julisti lehdissä voittoja ja kaupunkien takaisin valtauksia pohjoisessa Shanxissa, jossa merkittävimmät taistelut on käyty⁷⁰. Myöskin merkinä syvemmistä suhteista Kuomintangin kanssa Yan sai maaliskuun lopussa nimityksen kansallisen vallankumousarmeijan neljännen armeijaryhmän komentajaksi, joka ei kuitenkaan käytännössä merkitse muuta kuin kunnianosoitusta⁷¹.

Kevään jatkuvien, ja osaltaan myös tuloksettomien taisteluiden jälkeen, Zhang Zuolinin joukkojen rintama alkoi romahtaa toukokuussa. Yan Xishanin joukkojen kerrottiin saavan ratkaisevia voittoja pohjoisessa Shanxissa, Zhangin siirtäessään armeijoitaan puolustautumaan Kuomintangin hyökkäystä vastaan etelässä. Kuomintangin joukot onnistuivat valtaamaan Zhang Zuolinin luottokenraalin Zhang Zongchangin hallussaan pitämän Shangdongin provinssin pääkaupungin Jinanin täten aiheuttaen valtavan menetyksen Zhangin Fengtianin klikille.⁷² Rintaman yleisessä romahduksessa Shanxin armeija pääsi etenemään nopeaa vauhtia, Yan Xishanin henkilökohtaisesti ottaessa joukkojensa komennon⁷³. Toukokuun 12. päivä Yanin joukot valloittivat takaisin merkittävän rautateiden risteyskohdan Shijiazhuangissa käytännössä katkaisten Zhangin joukkojen mahdollisen liikkumisen Pekingistä etelään⁷⁴. Joukot saavuttivat voittoja Yanin mukaan sekä pohjoisessa Shanxissa, että eteläisessä Zhilin provinssissa⁷⁵.

Fengtianin klikin romahduksessa avautui Yan Xishanille jälleen paikka hyökätä Pekingiin ennen muita. Toukokuun lopulla Yanin joukkojen tiedustelijat pääsivät jo parhaimmillaan noin kahdenkymmenen kilometrin päähän, muun joukon edetessä Pekingiä kohden lännestä⁷⁶.

---

⁶⁹ The China Mail, 20.2.1928.

⁷⁰ Hong Kong Daily Press, 20.3.1928.

⁷¹ Hong Kong Daily Press, 24.3.1928.

⁷² Hong Kong Daily Press, 3.5.1928.

⁷³ Hong Kong Daily Press, 11.5.1928.

⁷⁴ Hong Kong Daily Press, 14.5.1928.

⁷⁵ Hong Kong Daily Press, 18.5.1928.

⁷⁶ Hong Kong Daily Press, 30.5.1928.

Pohjoinen sotaretki käytännössä päättyi touko- ja kesäkuun vaihteessa Zhang Zuolinin erotessa tehtävistään ja lähtiessä vetäytymään kohti omaa valta-alueitaan Mantšuriassa⁷⁷. 5. kesäkuuta Yanin joukot viimein saavuttivat Pekingin muurit, mutta jäivät odottamaan Yan Xishanin itsensä saapumista⁷⁸, hänen ottaessa virallisesti vastaan kaupungin hallinnan tehtävät 9. kesäkuuta⁷⁹. Entisenä Kiinan keisarikunnan ja tasavallan pääkaupunkina suurta merkitystä pohjois-Kiinassa pitävän kaupungin haltuunotto oli epäilemättä Yanin uran korkein hetki. Tähän mennessä Pekingiä hallussaan pitävä oli myös aina hallinnut nimellistä tasavaltaa, mutta Kuomintangin valtakauden alkaessa tuleva pääkaupunki tulisi olemaan Nankingissa. Samoihin aikoihin alkoi lehdistössä kierrellä huhuja Zhang Zuolinin mahdollisesta salamurhasta⁸⁰. Huhut paljastuivat myöhemmin todeksi, sillä Zhang Zuolin murhattiin hänen ollessaan matkalla takaisin Mantšuriaan räjäyttämällä pommi häntä kuljettavassa junassa 4. kesäkuuta. Murha suoritettiin muutamien kovan linjan japanilaisten toimesta, jotka luultavasti uskoivat Zhangin kuoleman luovan edellytykset Mantšurian miehitykselle. Japanilla oli ollut hyvin vahvat suhteet Zhangin hallintoon jo useiden vuosien ajan, Zhangin ollessa käytännössä lähes nukkehallitsija.⁸¹ Japanilaisten myötävaikutuksella, sekä Zhang Zuolinin ja Chiang Kai-shekin hyväksymisellä myöskin taattiin, että Yan Xishan tulisi olemaan ensimmäisenä Pekingissä eikä sitä pääse ottamaan haltuun Feng Yuxiang, sillä Yanin katsottiin olevan paljon neutraalimpi ja hyväksyttävämpi henkilö.⁸²

Vaikka pohjoinen sotaretki ja sotaherrojen kauden päättyminen olivat Yan Xishanin kannalta poliittisesti riemuvoitto, se oli Shanxin provinssin väestölle erittäin tuhoisaa. Läpi koko sotaherrojen kauden Shanxi oli saanut Yanin ansiosta pysyä suhteellisen rauhassa sodalta ja kaaokselta mikä viereisissä provinseissa oli kestänyt jo yli vuosikymmenen. Eri armeijat olivat tuhonneet laajoja alueita ympäri Shanxia, ja väestön oli pitänyt osallistua sotatoimiin kaikin mahdollisin keinoin.⁸³ Sodan jälkeen myöskin loppuvuodesta 1928 Shanxissa puhkesi paiseruttoepidemia, joka teki jo valmiiksi vaikeasta tilanteesta vieläkin lohduttomamman Shanxin väestölle⁸⁴

---

⁷⁷ Hong Kong Daily Press, 1.6.1928.

⁷⁸ The Hong Kong Telegraph, 6.6.1928.

⁷⁹ The Hong Kong Telegraph, 9.6.1928.

⁸⁰ Hong Kong Daily Press, 7.6.1928.

⁸¹ Fairbank 1983, 710.

⁸² Gillin 1967, 108-109.

⁸³ The Hong Kong Telegraph, 5.12.1927.

⁸⁴ The Hong Kong Telegraph, 25.10.1928.

3. KAPINA NANKINGIA VASTAAN

Chiang Kai-shek saapui virallisessa asemassaan Kuomintangin ja uuden nimellisesti yhdistyneen Kiinan johtajana Pekingiin ottamaan kaupungin vastaan 3. heinäkuuta. Samaan aikaan Yan ilmoitti lehdistölle poistuvansa Pekingistä piakkoin, vaikka hänet oli nimitetty Pekingin kaupungin johtoon⁸⁵. Uuden Kiinan tärkeimmät johtajat, joihin kuuluivat Chiangin, Yanin ja Fengin lisäksi Bai Chongxi sekä Li Zongren⁸⁶, kokoontuivat 6. heinäkuuta Sun Yat-senin muistotilaisuuteen. Tässä tilaisuudessa, entisten kilpailijoittensa ympäröimänä, Yan pitäytyi hyvin vakavana.⁸⁷ Entiset pohjoisen sotaretken aikana pitäneet lupauksetkaan eivät pitäneet kauaa rauhan tultua ja täten liittolaisten välit alkoivat rakoilla välittömästi. Yan Xishan oli joutunut kasvattamaan sodan aikana joukkojensa määrää yli kahteensataan tuhanteen ja nämä joukot olivat tulleet erittäin kalliiksi. Näiden joukkojen aiheuttamien lisäkustannusten maksumieheksi Yan julkisesti vaati Chiangia, koska tämä oli luvannut sodan aikana rahallista tukea, jota ei koskaan saapunut.⁸⁸ Puuttuvia rahojaan Yan pyrki haalimaan kasaan nostamalla erikoisveroja haltuunsa ottamassaan Suiyuanin provinssissa, mutta tämä pyrkimys kohtasi huomattavaa vastarintaa⁸⁹. Elokuussa Yan ilmoitti poistuvansa Pekingistä takaisin kotiinsa Shanxiin vedoten jonkinlaiseen sairauteen, mutta Hong Kong Daily Pressin mukaan hän halusi jättää Pekingin hallintotehtävät, eikä hänellä ollut tarkoitustakaan enää palata Pekingiin⁹⁰.

Aiemmin Shanxin hallitsijan urallaan Yan Xishan oli ottanut tehtäväkseen poistamaan maantierosvouksen provinssistaan, joka oli hyvin laajalle levinnyttä koko Kiinassa sotaherrojen kauden aikana, ja onnistuikin siinä hävittäen lähes kokonaan ongelman. Pohjoisen sotaretken jälkeen ongelma oli kuitenkin alkanut rehottaa monissa osissa Shanxia.⁹¹ Ongelma nousi esille kansainvälisesti, kun ruotsalainen lähetyssaarnaaja ryöstettiin ja murhattiin lokakuussa⁹². Asiasta uutisoitiin laajasti ja pitkään lehdistössä aiheuttaen nolon tilanteen mallikuvernöörinä esiintyvälle

⁸⁵ Hong Kong Daily Press, 4.7.1928.

⁸⁶ Li Zongren (1890-1969) oli yksi merkittävimpiä sotaherroja eteläisessä Kiinassa halliten Kiinan eteläisimpiä provinseja. Hän oli myös Kuomintangin ylimpiä johtajia ja tässä asemassa joutui usein konflikteihin Chiang Kai-shekin kanssa. Taylor 2009.

⁸⁷ Taylor 2009, 84.

⁸⁸ Hong Kong Daily Press, 13.2.1928.

⁸⁹ Hong Kong Daily Press, 18.8.1928.

⁹⁰ Hong Kong Daily Press, 3.8.1928.

⁹¹ Gillin 1967, 30-31, 109.

⁹² The Hong Kong Telegraph, 29.10.1928.

Yan Xishanille. Mallikuvernöörin malliprovinssin maine sai vielä syvempiä kolauksia Hong Kong Daily Pressin ilmoittaessaan Shanxin pudonneen Kiinan huonoimpien provinssien joukkoon. Vuodesta 1926 lähtien Yanin keskittyminen oli ollut pois Shanxista. Hänen suurempien sotaherrojen välienselvittelyihin osallistuminen oli aiheuttanut suuria kärsimyksiä.⁹³ The China Mail raportoi Yanin olevan hyvin alamaissa pohjoisen sotaretken jälkeen miettiessään edellisten vuosien tuomaa pettymystä⁹⁴. Tämä maineen menetys oli varmasti hyvin suuri kolhu Yanille, joka oli ollut hyvin ylpeä mallikuvernöörin tittelistään, ja joka sotaherroille epätyypillisesti kantoi aidosti huolta kotiprovinssistaan sekä pyrki modernisoimaan ja rikastamaan sitä väsymättömästi vuosikymmenten ajan.

Vaikkakin vuoden 1929 alussa vaikutti, että Kiina oli viimein yhdistynyt Pekingin hallinnon kaatumisen jälkeen Kuomintangin ja Chiang Kai-shekin alaisuuteen, oli totuus kuitenkin täysin eri. Vaikka useita tärkeitä sotaherroja oli kaatunut, oli heidän tilalleen vain noussut uusia, eikä Kuomintangin hallitus hallinnut Kiinasta käytännössä kuin murto-osaa.⁹⁵ Ensimmäinen kapinoiva sotaherra oli Feng Yuxiang. Merkkejä välien rikkoutumisesta Fengin ja Chiangin välillä tuli ensimmäisen kerran huhtikuussa The Hong Kong Telegraphin raportoidessa sähkeestä, jonka Feng oli lähettänyt Nankingiin, jossa hän vaati Chiangin erottamista tehtävistään⁹⁶. Toukokuussa suhteet romahtivat niin alas, että Kuomintang julisti hyökkäyksen Guominjunia vastaan. Yksi hyökkäyskäsken allekirjoittaneista oli myös Yan Xishan.⁹⁷ Yan Xishan kuitenkin normaaliin tapansa päätti olla siirtymättä kokonaan kenenkään puolelle tässä konfliktissa Fengin luvatta pidättäytyvänsä Shanxiin hyökkäämisestä, mikäli Yan pysyy neutraalina⁹⁸.

Yan pääsi ottamaan suosikkiasemansa sovittelijana Fengin ja Chiangin konfliktissa vaatimalla rauhanneuvotteluja taistelevien joukkojen välille. Hän myös painotti vaatimustaan sovittelusta uhkaamalla eroavansa tehtävistään Shanxin hallitsijana sanomalla, että sisällissodan uhka masentaa häntä niin paljon, ettei hän näe muuta vaihtoehtoa kuin erota.⁹⁹ Kesäkuun lopussa Yanin vaatimukset rauhanneuvotteluista menivät läpi ja sekä Feng, että Chiang saapuivat Taiyuniin

---

⁹³ Hong Kong Daily Press, 22.12.1928.

⁹⁴ The China Mail, 26.12.1928.

⁹⁵ Fairbank 1983, 717-720.

⁹⁶ The Hong Kong Telegraph, 11.4.1929.

⁹⁷ The China Mail, 20.5.1929.

⁹⁸ Hong Kong Daily Press, 21.5.1929.

⁹⁹ The Hong Kong Telegraph, 13.6.1929.

keskustelemaan rauhanehdoista¹⁰⁰. Chiang asetti rauhanehdoksi Fengin eroamisen Guominjunin johdosta ja hänen poistumisen maasta. Yan asettui puolustamaan entistä vastustajaansa Fengiä uhkaamalla poistuvansa maasta Fengin mukana todennäköisesti siitä syystä, ettei hän halunnut muuttaa pohjoisen voimatasapainoa liikaa Chiangin puolelle. The Hong Kong Telegraphin mukaan Yan painotti vaatimustaan kutsumalla junan viemään hänet pois Kiinasta ja soittamalla lähtöpäivänä Chiang Kai-shekille hyvästit, jolloin Chiang joutui nöyrytymään ja anelemaan Yania pysymään Shanxissa.¹⁰¹ Yan Xishan oli hyvin vankkana tuessaan Fengille rauhanneuvotteluissa luvaten hänelle lähtevänsä hänen mukanaan katsomaan maailmaa käsi kädessä, jos Feng joutuisi poistumaan maasta. Chiang Kai-shek joutui nöyrytymään painostuksen edessä täysin ja lopetti hyökkäyksen Fengin Guominjunia vastaan sekä antoi Fengille luvan palata joukkojensa johtoon.¹⁰² Yan Xishan oli hyvin tietoinen tärkeästä asemastaan Shanxissa sekä Pohjois-Kiinan vakauttavana voimana ja tiesi että siitä syystä hän voisi julkisella eroamisuhkauksellaan saada Chiangin nöyrytymään.

Vaikkakin konflikti vältettiin kesällä, se kuitenkin jatkui uudelleen myöhemmin samana vuonna Guominjunin joutuessa konfliktiin Kuomintangin joukkojen kanssa. Yan Xishan löysi itsensä jälleen konfliktin keskellä Fengin julistaessa itsensä olevan liitossa Yanin kanssa Kuomintangia vastaan.¹⁰³ Yan itse pyrki aktiivisessa lehdistölle vuodetussa viestien vaihdossa julistamaan lojaaliuttaan Chiangille ja Kuomintangille taistelussa Guominjunia vastaan¹⁰⁴. Chiangin epäilyt kuitenkin jatkuivat läpi talven ja helmikuussa 1930 Yanin lojaaliuden vakuuttelut kuuluivat kuuroille korville. Chiang myös tyrehdytti Shanxiin menevät rahahanat perumalla jo myönnetyn lainan Shanxille. Vastauksena Yan määräsi armeijansa valmistautumaan mahdollisia Kuomintangin hyökkäyksiä vastaan.¹⁰⁵ The Hong Kong Telegraphin saamien japanilaisten tiedustelutietojen mukaan Yan aloittaa valmistelut suurhyökkäystä varten samalla aikomuksenaan perustaa Kuomintangia vastaan kilpaileva hallitus Pekingiin¹⁰⁶. Vaikkakin konflikti oli alun perin Fengin ja Chiangin välinen, Yan otti nopeasti johtajan roolin Chiangia vastustavassa liittoumassa Fengin siirryttyä Taiyuaniin neuvottelemaan sodan kulusta. Yanin joukot olivat nopeasti vauhdissa sodan alkamisen jälkeen niiden tunkeuduttua

---

¹⁰⁰ The Hong Kong Telegraph, 24.6.1929.

¹⁰¹ The Hong Kong Telegraph, 2.7.1929.

¹⁰² Gillin 1967, 111.

¹⁰³ Hong Kong Daily Press, 6.11.1929.

¹⁰⁴ The Hong Kong Telegraph, 18.12.1929.

¹⁰⁵ Hong Kong Daily Press, 24.2.1930.

¹⁰⁶ The Hong Kong Telegraph, 27.2.1930.

välittömästi Shandongin provinssiin Shanxin länsipuolella.¹⁰⁷

Yanille luonnolliseen tyyliin hän pyrkii esiintymään lehdistölle, sekä muille sotaherroille rauhanneuvottelijana ja tästä syystä hän keskeyttää hyökkäyksen sekä määrää joukot perääntymään ilmoittaen kannattavansa Kiinan rauhanomaista yhdistymistä ja toivovansa sekä Chiangin että itsensä eroamista tehtävistään. Yan ilmoitti itse eroavansa välittömästi ja poistuvansa maasta niin pian kuin mahdollista. Hong Kong Daily Pressin Japanista saamien tietojen mukaan hän myös oli jo vuokrannut asunnon valmiiksi Japanista sinne siirtymistä varten.¹⁰⁸ Yan Xishan oli taitava pelaamaan mediapeliä ja väärin tietojen syöttäminen muille oli hänelle yleinen toimintatapa.

Teosta vakuuttuneena Kuomintang hyväksyy Yanin eroanomuksen sekä määrää hänelle korvaajan Shanxin kuvernöörinä¹⁰⁹. Yanilla ei kuitenkaan ollut aikomustakaan erota tehtävistään, vaan jo muutaman päivän kuluessa Yan Xishan ja Feng Yuxiang julistavat Pekingissä uuden hallituksen perustamisen¹¹⁰. Fengin Guominjun sekä Yanin joukot myöskin aloittavat nopeasti uuden hyökkäyksen Kuomintangin joukkoja vastaan¹¹¹. Huhtikuun alussa Yanin joukot jälleen etenivät Shandongin provinssiin¹¹². Shandongin provinssi oli strategisesti tärkeä, sillä se sijaitsi Pekingin eteläpuolella ja erotti Pekingin Kuomintangin joukoista etelässä. Hyökkäys oli kuitenkin lyhytkestoinen ja jo muutaman päivän kuluttua hyökkäyksen alusta uutisoidaan Kuomintangin joukkojen pysäyttäneen Yanin joukot ja saaneen heidät perääntymään Shandongista¹¹³.

Suurena kysymysmerkkinä sodassa oli Mantšurian uusi sotaherra Zhang Xueliang, joka oli edellisen sotaherra Zhang Zuolinin poika. Nuorena marsalkkana tunnettu, alle kolmekymmentävuotias Zhang oli isänsä murhan jälkeen tehnyt pesäeron japanilaisiin ja julistanut lojaaliuttaan Kuomintangille nostamalla näiden liput salkoon. Mantšuria oli yksi rikkaimmista alueista Kiinassa ja täten Zhangilla oli suuri painoarvo Kiinan sisäisissä konflikteissa.¹¹⁴ Tästä syystä Yanin raportoitiin olevan hyvin huolissaan siitä, kummalle puolelle Zhang sodassa liittyisi ja varmuuden varalta joutui pitämään reserviä Mantšurian rajalla¹¹⁵. Vielä sodan alkuvaiheessa Zhang ei kuitenkaan liittynyt aktiivisesti

¹⁰⁷ Hong Kong Daily Press, 7.3.1930.

¹⁰⁸ Hong Kong Daily Press, 8.3.1930.

¹⁰⁹ Hong Kong Daily Press, 11.3.1930.

¹¹⁰ The Hong Kong Telegraph, 19.3.1930.

¹¹¹ Hong Kong Daily Press, 25.3.1930.

¹¹² The Hong Kong Telegraph, 1.4.1930.

¹¹³ The China Mail, 10.4.1930.

¹¹⁴ Taylor 2009, 84-85.

¹¹⁵ The Hong Kong Telegraph, 15.4.1930.

kummallekaan puolelle vaan painotti rauhan tärkeyttä¹¹⁶.

Sota kuitenkin etenee aiemmin raportoiduista tappioista huolimatta voittoisasti Yanin joukkojen kannalta heidän edetessään Shandongin provinssin pääkaupunkiin Jinanin lähestulkoon ilman taistelua kesäkuun lopulla¹¹⁷. Yanin joukot eivät kohdanneet paljoakaan vastarintaa marssillaan Shanxista Shandongiin, sillä hänen liittolaisensa Feng Yuxiang kävi kovia taisteluita Chiangin pääjoukkoa vastaanottaen kovia tappioita¹¹⁸. Voitoistaan itseluottamusta saaneet Yan ja Feng pyrkivät saamaan lisää liittolaisia puolelleen, kutsumalla merkittäviä henkilöitä osaksi Pekingin hallitusta, kuten Esimerkiksi Wang Jingwein, joka oli aiemmin Kuomintangin vasemmistosiiven johtaja ja Chiang Kai-shekin suurin vastustaja puolueen sisällä. Hän ei kuitenkaan suostunut vielä tulemaan Hong Kongista Pekingiin. Yanin tilannetta heikensi rajusti Zhang Xueliangin päätös lähettää joukkojaan Mantšuriasta Yanin joukkojen kimppuun.¹¹⁹ Zhangin hyökkäyksestä ei kuitenkaan ole enempää kuvauksia, joten Hong Kong Daily Pressin raportti hyökkäyksestä oli mitä luultavammin esimerkki sotatilanteen kuvauksen vaikeudesta. Wang Jingwein epäröinti tulla Pekingiin ja Zhang Xueliangin oletettu hyökkäyspäätös osoittivat, että Yanin hallinto ei vielä vaikuttanut kovin varmalta vaihtoehdolta voitokkaaksi osapuoleksi.

Yan Xishanin ja Feng Yuxiangin armeijoiden voittokulku ei katkennut vielä, mutta heidän onnensa oli käymässä vähiin. Heinäkuun puolivälissä Pekingissä pidettiin Pekingin Kuomintangin hallituksen viralliset virkaanastujaiset, joissa annettiin lehdistölle julistus, jossa tuomittiin Chiang Kai-shekin teot ja syytettiin häntä Kiinan yhtenäisyyden tuhoamisesta. Samaan aikaan kuitenkin Yanin armeija koki viimein murskaavan tappion Shandongissa.¹²⁰ Tätä seurasi musertavien tappioiden sarja. Sekä Fengin Guominjun sekä Yanin armeija raportoitiin olevan kriisissä sekä rahojen että miehien loppuessa¹²¹. Rintamalinjan murentuessa ja kapinan epäonnistuessa oli The Hong Kong Telegraphin saamien tietojen mukaan Yanin vuoro muuttua epätoivoiseksi ja anella tukea Zhang Xueliangilta samalla tavalla kuin hänen isänsä oli anellut aselepoa Yanilta muutama vuosi sitten. Yan lupasi luovuttaa Zhangille Pekingin ja sen lähialueet ja täten käytännössä tehdä hänestä Pekingin hallituksen päämies, sillä ehdolla, että Zhang suostuisi hyökkäämään Kuomintangin joukkojen

¹¹⁶ The Hong Kong Telegraph, 20.5.1930.

¹¹⁷ Hong Kong Daily Press, 27.6.1930.

¹¹⁸ Gillin 1967, 113.

¹¹⁹ Hong Kong Daily Press, 10.6.1930.

¹²⁰ Hong Kong Daily Press, 14.7.1930.

¹²¹ The Hong Kong Telegraph, 17.7.1930.

kimppuun. Zhang ei reagoinut tähän pyyntöön vaan ilmoitti pysyvänsä edelleen neutraalina.¹²²

Viimein marraskuussa 1930 koko syksyn jatkuneiden tappioiden ja perääntymisten jälkeen Yan ilmoitti virallisesti siirtyvänsä eläkkeelle sähkössään, jossa hän pahoittelee sitä, ettei voinut pelastaa Kiinaa ja sitä, ettei hän hallinnut Shanxia paremmin¹²³. Tällä kertaa kyseessä ei kuitenkaan ollut monta kertaa aiemmin jo nähty huijausyritys, vaan aito eroaminen. Zhang Xueliang tarjosi Yanille turvapaikkaa Mantšuriassa ja sinne hän siirtyikin pian loppuvuodesta hetkeksi aikaa maanpakoon. Yanille Shanxista pakeneminen oli ensimmäinen kerta, kun hän joutui uransa aikana poistumaan kotiprovinssistaan, mutta Yanista oli tullut niin tärkeä henkilö Shanxille, että hänen maanpakonsa ei kestänyt vuottakaan ennen kuin hän pääsi palaamaan vallankahvaan.¹²⁴

---

¹²² The Hong Kong Telegraph, 21.8.1930.

¹²³ Hong Kong Daily Press, 6.11.1930.

¹²⁴ Gillin 1967, 118-121.

LOPPULAUSE

Yan Xishan oli erilainen sotaherra, jonka suurimpana saavutuksena voidaan pitää säilyvyyttä. Jatkuvat puolenvaihdot olivat hänen erikoisosaamistaan, eikä edes tappio sisällissodassa voinut poistaa häntä vallasta. Hän myöskin priorisoi läpi uransa Shanxin provinssin kehitystä, eikä niinkään välittänyt armeijasta tai sotimisesta. Pohjoinen sotaretki oli ensimmäinen sota, johon Yan Xishan otti osaa täysin aktiivisena osapuolena. Tähän mennessä hänen provinssinsa oli saanut pysyä pitkälti rauhassa kaaokselta mikä vallitsi Shanxin ulkopuolella. Sisäinen sotaherra kuitenkin pääsi valloilleen Yanissa ja hän pyrki päästä suurten sotaherrojen joukkoon armeijallaan, jota hän oli pyrkinyt modernisoimaan läpi 1920-luvun samalla tavalla kuin Shanxia. Vaikkakin poliittisesti pohjoinen sotaretki oli menestys Yan Xishanille, oli se Shanxin provinssille ja kaikelle sen vuoksi eteen tehdyille modernisoinnille tuhoisaa. Sotaherrojen kauden jälkeen Yan todennäköisesti pelkäsi oman paikkansa puolesta uudessa Kuomintangin hallitsemassa Kiinassa ja oli valmis uhraamaan jälleen kaiken avoimessa kapinassa yhdessä muiden merkittävien sotaherrojen kanssa. Tämä epäonnistunut kapina osoitti kuitenkin sen, miten Kiina oli yhä yli vuosikymmenen kestäneen kaaoksen jälkeen sotaherrojen käsissä, eikä kaaos ollut vielä poistumassa seuraavallakaan vuosikymmenellä.

Lehdistön kuvaus pohjoisesta sotaretkestä ja sitä seuranneista vuosista oli välillä hyvin sekavaa, joka osoittaa sen kuinka sekasortoista aikaa Kiinassa elettiin. Ristiriitaista tietoa tuli lähestulkoon päivittäin. Sotaherrat kuten Yan Xishan myös todennäköisesti syötti tietoja lehdistölle usein osana monimutkaisia valtakamppailuja, josta on osoituksena se, kuinka tarkkoja tietoja lehdistö monesti pystyi antamaan kenraalien suunnitelmista sekä heidän käymistään keskusteluista. Lehdistön uutisoinnista Yanille kaikkein tuhoisinta varmasti oli se, kuinka hänen kuvauksensa muuttui näiden sotien myötä. Yan Xishanille kunnia-asiaksi muodostunut titteli mallisotaherrana alkoi kadota lehtien maininnoissa lehdistön muuttuessa yhä kriittisemmäksi häntä ja hänen malliprovinssiaan kohtaan.

Kaiken tämän kaaoksen ja suurmiesten mittelöiden jalkoihin jäi talonpoikainen väestö, jolla ei ollut mitään sanavaltaa ympärillä tapahtuviin asioihin, vaan joutuivat he kärsimään edes takaisin marssivien sotaherrojen ryöstelyn uhreina ja toimimaan maksumiehinä suurten armeijoiden imiessä

heiltä kaiken rahan mitä erilaisimpien verojen muodossa. Jopa malliprovinssi Shanxi, missä yleisesti tilanne oli parempi ja mitä Yan Xishan oli pyrkinyt väsymättömästi uudistamaan vaihtelevin tuloksin, romahti ja köyhtyi näiden vuosien tapahtumien takia köyhimpien provinssien joukkoon. Tämä vuosikymmeniä kestänyt sotaherrojen mielivalta synnytti maanpoikaisväestöön katkeruuden siemenen, joka tulisi luomaan otollisen maaperän kommunistiselle vallankumoukselle tulevaisuudessa ja jota ei pystyisi pysäyttämään edes Yan Xishanin kaltaiset uudistajat.

LÄHDELUETTELO

I LÄHTEET

Hong Kong Daily Press 1926 – 1930. <https://mmis.hkpl.gov.hk/old-hk-collection> (Luettu 19.5.2017)

The China Mail 1926 – 1930. <https://mmis.hkpl.gov.hk/old-hk-collection> (Luettu 19.5.2017)

The Hong Kong Telegraph 1926 – 1930. <https://mmis.hkpl.gov.hk/old-hk-collection> (Luettu 19.5.2017)

II TUTKIMUSKIRJALLISUUS

Fairbank, John K. 1983: *The Cambridge history of China Volume 12: Republican China 1912—1949, Part 1*. Cambridge University Press, New York.

Gillin, Donald G. 1967: *Warlord: Yen Hsi-Shan in Shansi Province, 1911-1949*. Princeton university press, Princeton.

Lary, Diana 2007: *China's republic*. Cambridge University Press, Cambridge.

Phillips, Richard T. 1996: *China since 1911*. Macmillan press ltd, Houndmills

Spence, Jonathan D. 1990: *The search for modern China*. Norton, New York.

Suvanto, Pekka 1977: *Yleisen historian lähteet ja niiden käyttö*. Oy Gaudeamus Ab, Helsinki

Taylor, Jay 2009: *The Generalissimo: Chiang Kai-shek and the Struggle for Modern China*. the Belknap press of Harvard university press, Cambridge.

Waldron, Arthur 1991: "The Warlord: Twentieth-Century Chinese Understandings of Violence, Militarism, and Imperialism". *The American Historical Review* 1991, s. 1073—1100

Zarrow, Peter 2005: *China in war and revolution, 1895—1949*. 1. Routledge, Abingdon.

Zou Yizheng 2015: "English newspapers in British colonial Hong Kong: the case of the South China Morning Post (1903–1941)". *Critical Arts: A South-North Journal of Cultural & Media Studies*, s.26-40

III Kartat

Nationalist China 1929 – 1937. U.S. Army.

<http://www.usma.edu/history/SiteAssets/SitePages/Chinese%20Civil%20War/ChineseCivilWar02.gif> (Luettu 11.5.2017)

